

Eisen mbo-certificaat

Individuele ondersteuning in de maatschappelijke zorg

Code

C0059

Geldig vanaf

01-08-2021

Het mbo-certificaat is verbonden aan beroepsgerichte onderdelen van de kwalificatie:

Begeleider specifieke doelgroepen (Crebonr 25476, Niveau 3)

Bijlage bij het kwalificatiedossier:

Maatschappelijke Zorg (Gewijzigd 2016) (Crebonr 23181)

1. Algemene informatie

C1: Individuele ondersteuning in de maatschappelijke zorg

Indicatie studielast:

800 SBU

Beroepsvereisten

Nee

Toelichting

- Indien in een kerntaaktitel tussen haakjes (deels) staat, betekent dit dat uit de kerntaak van de kwalificatie waar het certificaat uit is voortgekomen, een selectie van werkprocessen is gemaakt, maar dat de kerntaaktitel gehandhaafd blijft.

- Indien in een kerntaak (en in de onderliggende werkprocessen) wordt gesproken van een beginnend beroepsbeoefenaar of een specifieke beroepsbeoefenaar, dient 'certificaathouder' te worden gelezen.

- Waar wordt gesproken over 'zij' kan ook 'hij' worden gelezen.

Beschrijving

De (toekomstige) medewerker verkrijgt specifieke kennis en vaardigheden die nodig zijn om een individuele cliënt in de maatschappelijke zorg te ondersteunen in de persoonlijke verzorging, rondom het wonen en verzorgen van het huishouden en bij de dagbesteding. Zij leert het ondersteuningsplan uit te voeren en op te treden op een verantwoorde manier bij de begeleiding. Ook leert zij onvoorziene en crisissituaties zo veel mogelijk te voorkomen en tijdens onvoorziene en crisissituaties professioneel te handelen.

Scholingsbehoefte/Landelijke herkenbaarheid

De landelijke prognoses wat betreft het aantal vacatures in de zorg nu en in de toekomst, leidt tot brede en creatieve werving in de branche GHZ en VVT van nieuw personeel binnen en buiten de sector en het opleiden van huidig personeel. Dankzij de diverse achtergronden van de (toekomstige) medewerkers, is er behoefte aan specifieke scholing gericht op begeleiding van de dagelijkse activiteiten. Dit scholingstraject is haalbaar voor de (toekomstige) medewerkers en ook verdiepend voor de huidige medewerkers.

Zelfstandige betekenis

Na het volgen van dit scholingstraject zijn de medewerkers in de zorg en welzijn op niveau 2 en de werkenden of werkzoekenden met een andere achtergrond breder inzetbaar, omdat zij het ondersteuningsplan uitvoeren en op een motiverende manier contact maken met een individuele cliënt. Verzorgenden zijn beter inzetbaar, omdat zij zich verdiepen in de begeleidingsvaardigheden met betrekking tot het welzijnsaspect. Ook zijn zij breder inzetbaar, omdat zij hun vaardigheden toepassen op het bieden van ondersteuning bij de dagbesteding.

Doelgroep

Het scholingstraject is gericht op drie doelgroepen: medewerkers in de zorg en welzijn op niveau 2, verzorgenden die al jaren werkzaam zijn in de zorg en welzijn en werkenden of werkzoekenden met een andersoortige achtergrond die affiniteit hebben met bieden van individuele ondersteuning en begeleiding.

Onderdeel van kwalificatie

Maatschappelijke Zorg (Gewijzigd 2016)
Begeleider specifieke doelgroepen 25476

2. Inhoud eisen mbo-certificaat

Kerntaak kwalificatie	Kerntaak certificaat
Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg, B1-K1	Bieden van ondersteunende, activerende en begeleidende zorg (deels) , C1-K1
Werkprocessen kwalificatie	Werkprocessen certificaat
Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging , B1-K1-W2	Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging , C1-K1-W1
Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden , B1-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden , C1-K1-W2
Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding , B1-K1-W4	Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding , C1-K1-W3
Reageert op onvoorziene en crisissituaties , B1-K1-W5	Reageert op onvoorziene en crisissituaties , C1-K1-W4
Stemt de werkzaamheden af , B1-K1-W6	Stemt de werkzaamheden af , C1-K1-W5

3. Uitwerking

C1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg (deels)

Complexiteit

De beroepskracht maatschappelijke zorg beschikt over kennis en vaardigheden om de individuele cliënt en/of groepen cliënten en/of naastbetrokkenen vraaggericht ondersteuning te bieden bij het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. Zij maakt gebruik van kennis van de mogelijkheden van de cliënt en naastbetrokkenen en haar kennis van de doelgroepen, zoals kennis van ziektebeelden, handicaps en gedragsproblemen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken en methodisch handelen. Door de combinatie van kennis en vaardigheden sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt(en) en wordt de zelfredzaamheid, eigen regie en maatschappelijke participatie, indien mogelijk, vergroot in samenwerking met de cliënt, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.

De beroepskracht maatschappelijke zorg werkt regelmatig alleen in complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Ze krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) waarbij ze haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beroepskracht maatschappelijke zorg biedt solistisch of in teamverband vraaggericht zorg en ondersteuning bij de persoonlijke verzorging, wonen en huishouden en dagbesteding. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden. Ze onderkent knelpunten tijdens haar werkzaamheden. Relevante informatie geeft zij door aan haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's.

Zij werkt bij de uitvoering van haar werkzaamheden onder regie en eindverantwoordelijkheid van het team of van een functionaris van de organisatie. Bij calamiteiten of onregelmatigheden moet zij terug kunnen vallen op collega's. Overstijgt een knelpunt haar deskundigheid dan schakelt zij leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's in.

Vakkennis en vaardigheden

De certificaathouder heeft:

- heeft inzicht in gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep
- heeft kennis van algemene begrippen en theorieën van orthopedagogiek, psychologie, toegepaste sociologie, psychiatrie en psychopathologie
- heeft kennis van anatomie, fysiologie en pathologie
- heeft kennis van bij de doelgroepen voorkomende ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, aandoeningen, comorbiditeit, functioneringsproblemen, behandelingen en bijbehorende gezondheidsrisico's
- heeft kennis van de meest voorkomende leer-, opvoedings- en gedragsproblemen bij cliënten, waaronder hechtingsproblemen, automutilatie
- heeft kennis van geriatrie
- heeft kennis van gezondheid, hygiëne en besmetting
- heeft kennis van interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken
- heeft kennis van preventie seksueel misbruik en preventie grensoverschrijdend gedrag
- heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken
- heeft kennis van sociale integratie
- heeft kennis van verslavingsproblemen in relatie tot de doelgroepen
- heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening
- kan bijdragen aan patiëntveiligheidscultuur, handelt risicobewust, communiceert patiëntveilig en optimaliseert menselijke- en omgevingsfactoren
- kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden
- kan emotionele problemen herkennen, zoals eenzaamheidsproblematiek en sociale uitsluiting
- kan gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van cliënten en naastbetrokkenen
- kan gedragspatronen herkennen van de meest voorkomende ziektebeelden en beperkingen
- kan kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen
- kan kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, pre-verbaal en schriftelijk), passend bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt
- kan kennis van conflicthantering en crisisinterventie toepassen
- kan kennis van diversiteit en interculturele communicatie toepassen
- kan kennis van EHBO of eerste hulp bij kleine ongevallen toepassen
- kan kennis van gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken toepassen bij verschillende doelgroepen

C1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg (deels)

- kan kennis van lichamelijke en psychosociale beperkingen en ontwikkelingsachterstanden toepassen
- kan kennis van muziek, tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen, audiovisuele vorming, belevingsgerichte, ontwikkelingsgerichte en arbeidsmatige activiteiten toepassen
- kan kennis van verlies- en rouwverwerking toepassen en steun organiseren en bieden
- kan kennis van voedings- en dieetleer en voedingsproblematiek toepassen
- kan klinisch redeneren toepassen
- kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening
- kan ondersteuning bieden bij de omgang met sociale media en internet
- kan regulerende methodieken toepassen ten aanzien van seksualiteit en intimiteit
- kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en onderneemt actie volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie
- kan sociaal vaardig optreden in functionele contacten
- kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten en gebruiken: e-health en domotica
- kan theorieën over ergonomie en tiltechnieken effectief toepassen

C1-K 1-W1: Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg ondersteunt de cliënt bij het realiseren van doelen ten aanzien van de persoonlijke lichamelijke verzorging, toiletgang, mobiliteit en het slaap/waakritme. Ze zorgt er voor dat de cliënt zo veel mogelijk zelf de regie kan voeren en naastbetrokkenen zo veel mogelijk zelf kunnen doen en vult waar nodig aan. Ze sluit hierbij aan bij de eigen kracht, mogelijkheden en beleving van de cliënt en naastbetrokkenen. Ze ondersteunt het optimaal lichamelijk en geestelijk welbevinden van de cliënt door gebruik te maken van aangepaste materialen en ruimten. Ze werkt aan het onderling vertrouwen en biedt de cliënt de mogelijkheid om persoonlijke en/of intieme vraagstukken te bespreken. Ze toont voorbeeldgedrag en biedt de cliënt mogelijkheden om vaardigheden te leren. Ze is er alert op dat gedrag veroorzaakt kan worden door fysieke problemen of ongemakken. Zij observeert en signaleert veranderingen in gedrag en gezondheid, beredeneert vervolgens welke volgende stappen genomen moeten worden en onderneemt de benodigde stappen. Ze rapporteert bijzonderheden.

Resultaat

De cliënt en naastbetrokkenen zijn respectvol benaderd en hebben passende ondersteuning ontvangen bij de persoonlijke verzorging.

Gedrag

de beginnend beroepsbeoefenaar:

- creëert adequaat mogelijkheden voor de cliënt om zich op het gebied van persoonlijke verzorging te ontwikkelen en doelen te bereiken;
- toont begrip voor de mening en gevoelens van de cliënt ten aanzien van zijn uiterlijk en persoonlijke hygiëne;
- gaat tijdens de persoonlijke verzorging discreet om met de privacy van de cliënt;
- voert de benodigde handelingen snel en accuraat uit volgens ergonomische voorschriften.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen

C1-K 1-W2: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden. Zij overlegt met de cliënt en naastbetrokkenen welke taken/werkzaamheden de cliënt zelf doet en welke ondersteuning door anderen wordt gedaan. Zij zorgt ervoor dat de cliënt en naastbetrokkenen zo veel mogelijk zelf doen. Zij ondersteunt de cliënt o.a. bij het omgaan met geld, de organisatie en/of het uitvoeren van lichte huishoudelijke schoonmaakwerkzaamheden, het doen van inkopen, het beheren van voorraden, het bereiden van maaltijden, het opmaken van bedden, het wassen en strijken van kleding en textiel, het realiseren van een optimaal woon en leefklimaat en bij mobiliteitsvraagstukken. Cliënten die een gemeenschappelijk huishouden voeren begeleidt zij bij het gezamenlijk uitvoeren van de werkzaamheden. Ze voorziet in de voorwaarden om de cliënt te laten oefenen of experimenteren met ander gedrag of nieuwe, huishoudelijke vaardigheden. Ze geeft het goede voorbeeld. Ze zorgt er in samenwerking met de cliënt en betrokken instanties voor dat benodigde materialen en middelen beschikbaar zijn en creëert samen met de cliënt een wenselijke leefsituatie en veilige omgeving. Ze ondersteunt de cliënt bij het uitvoeren van eenvoudige (financiële) administratieve werkzaamheden.

C1-K 1-W2: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen op het gebied van wonen en huishouden. Taken op het gebied van wonen en huishouden zijn op een professionele en methodische wijze uitgevoerd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- vraagt de cliënt en naastbetrokkenen doelbewust naar hun mogelijkheden en wensen om goed aan te kunnen sluiten bij hun (fysieke, psychische en mentale) mogelijkheden en behoeften;
- motiveert de cliënt doelbewust om uitdagingen gericht op zijn ontwikkeling bij wonen en huishouden aan te gaan;
- gaat zorgvuldig en netjes om met de materialen en middelen;
- werkt zorgvuldig volgens de voorgeschreven procedures en hygiëne- en veiligheidsvoorschriften;
- voert berekeningen over de kosten bij inkopen en het beheren van voorraden nauwkeurig uit (het doen van inkopen & beheer voorraden);
- overlegt tijdig met betrokken instantie.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Instructies en procedures opvolgen

C1-K 1-W3: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg ondersteunt de cliënt bij het realiseren van zijn mogelijkheden, wensen en behoeften op het gebied van werk, inkomen, mobiliteit, scholing en vrije tijd en dagstructurering. Ze begeleidt de cliënt bij het zoveel mogelijk voeren van de regie en gaat samen met hem en naastbetrokkenen na op welke wijze invulling wordt gegeven aan de activiteiten uit het plan van aanpak. Ze reikt voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven aan. Ze creëert waar mogelijk de voorwaarden waardoor de cliënt zijn mogelijkheden en behoeften op het gebied van werk, scholing en vrije tijd kan realiseren. De beroepskracht maatschappelijke zorg coacht de cliënt bij de uitvoering van de activiteiten tijdens de dagbesteding, waarbij ze hem motiveert de gestelde doelen te bereiken. Zij ondersteunt de cliënt bij het omgaan met gevoelens die bij verandering horen. Ze creëert een veilige omgeving en biedt ontwikkelingsgerichte activiteiten en/of leersituaties aan om de cliënt te laten oefenen of experimenteren met ander(e) gedrag, vaardigheden en het nemen van beslissingen.

Resultaat

De cliënt is ondersteund bij het realiseren van zijn doelen ten aanzien van werk, scholing en/of vrije tijd. Er is in afstemming met de cliënt invulling gegeven aan de activiteiten uit het plan van aanpak.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die zij organiseert;
- zorgt er tijdig voor dat de materialen en middelen onderhouden zijn;
- toont aandacht voor de leefwereld van de cliënt en naastbetrokkenen;
- wijst de cliënt consequent op omgangsnormen, (gedrags)regels en normen en waarden;
- adviseert de cliënt doelbewust om activiteiten op het gebied van werk, scholing of vrije tijd te ondernemen waarbij de eigen regie en eigen kracht wordt versterkt;
- motiveert de cliënt doelbewust om moeilijkheden te overwinnen of te accepteren;
- maakt tijdig een planning voor haar werkzaamheden.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren, Begeleiden

C1-K 1-W4: Reageert op onvoorziene crisissituaties

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg signaleert en onderneemt actie bij onvoorziene- en crisissituaties die het gevolg zijn van gedragsproblemen van psychosociale of psychiatrische aard, problemen van somatische aard, grensoverschrijdend gedrag of veroorzaakt worden door calamiteiten. Ze voert eerst preventieve acties uit die gericht zijn op het voorkomen van een crisissituatie en verdere escalatie. Ze schat het gevaar voor de cliënt, zichzelf en anderen in. Ze grijpt in en past in uitzonderlijke situaties middelen en maatregelen toe volgens afspraken in het plan van aanpak, de richtlijnen van de organisatie en wetgeving.

C1-K 1-W4: Reageert op onvoorziene crisissituaties

Ze roept de hulp in van collega's of deskundige(n) van andere disciplines. Ze houdt de veiligheid van de cliënt, de groep, collega's en zichzelf in de gaten. Tijdens een crisissituatie blijft ze in contact met de cliënt. Ze zorgt ervoor dat de cliënt weet waar hij aan toe is en wat er gaat gebeuren. Achteraf evalueert de beroepskracht maatschappelijke zorg de onvoorziene- en/of crisissituatie met cliënt(en) en collega's, en maakt zo nodig afspraken om herhaling te voorkomen.

Resultaat

Onvoorziene- en crisissituaties zijn waar mogelijk voorkomen. Tijdens een onvoorziene en/of crisissituatie is er op professionele wijze gehandeld. Vrijheidsbeperkende middelen zijn zo weinig mogelijk ingezet.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- hanteert consequent haar eigen grenzen en gevoelens tijdens en na een crisissituatie;
- geeft tijdig haar grenzen aan bij onredelijke reacties en/of ongewenst gedrag van de cliënt;
- let goed op de (non-)verbale signalen van de cliënt(en);
- observeert de cliënt systematisch als er signalen zijn van dreigende agressie;
- signaleert tijdig of er sprake is van gevaar voor de cliënt, de groep, collega's en/of zichzelf;
- communiceert, ook in onduidelijke of stressvolle situaties, helder en eenduidig met anderen;
- handelt in onvoorziene- en crisissituaties snel en adequaat volgens de voorgeschreven procedures, wettelijke richtlijnen en afspraken van de organisatie;
- past op een respectvolle en duidelijke manier de uitgangspunten toe die horen bij het terugdringen van dwang en drang;
- bespreekt achteraf op een constructieve manier met de cliënt, collega's en andere betrokkenen de crisissituatie.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Instructies en procedures opvolgen, Met druk en tegenslag omgaan

C1-K 1-W5: Stemt de werkzaamheden af

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg stemt af en neemt deel aan voor de afstemming relevante overlegvormen. Zij stemt de werkzaamheden af met collega's, leidinggevende, met betrokkenen vanuit andere disciplines en vanuit (aanverwante) bedrijven/instellingen. Daarbij bespreekt zij de verdeling van de taken. Zij houdt rekening met mogelijkheden, eisen, prioriteiten, wensen, behoeftes en verwachtingen van betrokkenen en de daaruit voortkomende consequenties. Met behulp van de uitgewisselde informatie vormt zij een compleet beeld van de zorgverlening. Zij past haar aanpak aan als blijkt dat dit nodig is. Daarnaast bespreekt zij eventuele knelpunten in de werkzaamheden en zoekt naar mogelijkheden deze op te lossen.

Resultaat

Werkzaamheden onderling zijn afgestemd waardoor kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- voert tijdig en regelmatig overleg met alle betrokkenen;
- staat open voor meningen, ideeën en feedback van anderen;
- formuleert duidelijke en haalbare doelen;
- streeft in gesprekken en tijdens overleg zonder moeite meerdere gespreksdoelen na;
- streeft doelbewust naar overeenstemming en voldoende steun voor besluiten;
- houdt rekening met de haalbaarheid van werkzaamheden in tijd en kwaliteit;
- bouwt professioneel aan de onderlinge band en een optimale samenwerking.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Relaties bouwen en netwerken, Overtuigen en beïnvloeden, Plannen en organiseren